

Klage på hemmelighold og mangler i fylkestingsvalget

Fylkestingsvalget er gjennomført med fysisk valg, manuell første opptelling i kommunene (i valglokale eller sentralt), maskinell eller manuell andre opptelling i kommunene samt maskinell opptelling hos fylket. Blant velgerne er det i denne prosessen forståelse for hvordan det hele virker med stemmelokale, fysisk stemmeseddel, urne og manuell opptelling. Det er tillit fra velgerne til at valgpersonellet lokalt i kommunen utfører dette korrekt og i at de alltid er to om håndteringen. Velgerne har ikke mulighet til å kontrollere eller forstå datasystemet som benyttes (EVA).

Å forstå og å kunne kontrollere ledd for ledd i et fritt, direkte og hemmelig valg er det essensielt at det er demokratisk gjennomført og man kan ha tillit til resultatet.

- **Reglene i valgsystemet er hemmelig (lukket kildekode).** Valgdirektoratet nekter innsyn. Kildekode er tilsvarende som rutinebeskrivelser for hvordan en kommune gjennomfører valg.

- **Data om utført valg holdes hemmelig.** Valgdirektoratet nekter innsyn. Kommunene nekter innsyn etter anbefaling fra Valgdirektoratet. Ikke mulig å gjøre analyse.

- **Valgprotokoll del 2 for fylkestingsvalget inneholder ikke foreløpig opptelling.** Dette gjør at den ikke kan brukes til å vurdere systematiske feil i elektronisk scanning av stemmesedler. Tallene hemmeligholdes siden dataene ikke er tilgjengelig.

- **Kommunene skriver ikke ned manuell opptelling.** Det er ikke mulig å kontrollere om maskinelle opptellinger er korrekt (se annen klage angående Kvitsøy, Randaberg, Sandnes, Sokndal og Utsira). **Komplett oversikt vedlagt.**

- **Får ikke observere opptellingen** (se annen klage rundt Sandnes). Hvis man får observere (Stavanger) har man ikke reell observasjon fordi systemene er hemmelige.

Alle disse er et demokratisk problem i seg selv.

Kun sittende makt har innsikt i valget.

Vi krever åpenhet. At datasystemet som benyttes ved fylkestingsvalget i Rogaland har åpen kildekode og at data blir gitt ut. Data (csv, json, sql eller lignende) må gis ut uoppfordret, men også etter Offentleglova § 9 om nye sammenstillinger.

Vi krever åpne opptellinger (kan behandles i annen klage).

Vi krever at kommunene i Rogaland må notere ned og journalføre manuell opptelling uten bruk av EVA for neste valg.

Undertegnede er bosatt i Gjesdal og har klagerett for fylkestingsvalget i Rogaland. Dette er en klage på valg gjennomføringen i Rogaland jfr valgloven § 13-2.

Rogaland Fylkeskommune sin gjennomføring av valget 2023 bryter med valgloven §10-7 om protokollering av valget. Valgforskriften sier departementet definerer formularene. Formularene definert av departementet er hemmelig fordi kildekoden ikke utgitt. Å ikke utgi

kildekoden og dataene bryter også med Offentleglova sitt formål om at almenheten skal kunne kontrollere offentlig virksomhet.

Fylkesvalgstyrets protokoll inneholder ikke foreløpige stemmer som er essensielt for å kontrollere om datamaskinene gjør rett. Dette bryter med valgloven §10-7 (3) om at fylkesvalgstyret skal føre protokoll med kontrollen og gjennomføringen av valget samt brudd av valgloven §10-9 om fylkesvalgstyrets kontroll av valget. Essensiell fakta mangler i denne vurderingen.

Forslag til vedtak:

- Fylkesvalgstyret er for åpenhet rundt valggjennomføringen. Fylkesvalgstyret ber Valgdirektoratet gi ut årets kildekode for datasystemene EVA i en stand som gjør at de kan kjøres og undersøkes av eksterne.

- Fylkesvalgstyret er klar på at Offentleglovas formål er å legge til rette for åpen og gjennomiktig offentlig virksomhet samt at offentligheten skal kunne kontrollere virksomheten. Fylkesvalgstyret ber administrasjonen ta utgangspunkt i at alle data om fylkestingsvalget skal bli gitt ut. Administrasjonen skal melde tilbake eventuelle avslag til fylkesvalgstyret.

- Fylkesvalgstyret tar klage på manglende observasjon til orientering og vil presisere den nye valglovens §10-5 (4) samt Valgdirektoratets veileder i sikkerhet overfor kommunene ved neste valg. Ny valglov (2023) sin §10-5 (4) lyder "Opptellingen skal være offentlig".

- Fylkesvalgstyret ser viktigheten av å kunne kontrollere alle ledd i gjennomføringen av valg. Ved neste valg vil det kreves manuelle notater/skjema fra samtlige kommuner. Dette med formål å kunne kontrollere datasystemene som benyttes i resten av valggjennomføringen.

- Fylkesvalgstyret vet at foreløpig opptelling er en viktig opptelling siden den gjøres av mennesker og ikke et sentralisert datasystem. Fylkesvalgstyret ber administrasjonen komme tilbake med en ny "valgprotokoll del 2" som også inneholder foreløpig opptelling per kommune. Godkjennelse av valgprotokoll utsettes en uke.

Dere kan sikker komme opp med flere alternativer.

--

Hallvard Nygård
Sikkerhetsanalytiker for valg

		Maskineil endelig?	Innsyn sendt	Innsyn ferdig	Forhånd kommune	Forhånd fylke	Kretser kommune	Kretser fylke	Status kontrollklage	Svar via innsynsforespørsel
Rogaland	Bjerkreim	Maskineil	X	X	Ja	Ja	1 av 1	1 av 1	Data mottatt, kontroll kan utføres.	Godt dokumentert. Kladd for første og andre telling. Stikkprøvekontroll dokumentert. Maskineil første gang i år.
Rogaland	Bokn	Manuell	X	Pågår	Nei	Nei	Ja	Ja	Ikke fått dataene enda, men hører til å finnes.	Sorterer partier i konvolutter og skriver antall på de. Skal sende bilde av disse. Ikke journalført utover at vi spurte. Få forhåndsstemmer, så trolig ingen notater på dette.
Rogaland	Eigersund	Ikke besvart	X	Purret	Nei / Ukjent. Ikke besvart.					Ingen svar fra Eigersund (postmottak, 21.09). Purret (postmottak+valgansvarlig, 29.09). Brudd på Offentleglova.
Rogaland	Gjesdal	Maskineil	X	X	Ja	Ja	4 av 4	4 av 4	Data mottatt, kontroll kan utføres.	Tatt vare på og fått innsyn i.
Rogaland	Haugesund	Ikke besvart	X	X	Ja	Ja	Nei	Nei		Excel-ark for forhånd. Intet for valgting.
Rogaland	Hjelmeland	Ikke besvart	X	X	Nei	Nei	Nei	Nei		Kastet. Valgprotokoll for stemmestyre for hånd, men ikke selve optellinga i følge svar på innsyn. Konvolutta med bunker på 50 hadde tall på utsiden. Disse ble kastet.
Rogaland	Hå	Maskineil	X	X	Nei	Nei	Nei	Nei		Kun registrert i EVA. Ingen skjema/notat fra stemmestyrene. Opplæres til at ingen slike skal eksistere.
Rogaland	Karmøy	Maskineil	X	X	Nei	Nei	Nei	Nei		Ingen optellingen notert ned utenfor EVA. Valgansvarlig vet ikke om disse har eksistert og blitt kastet eller aldri blitt notert.
Rogaland	Klepp	Maskineil	X	Pågår	?	?	Nei	Nei		Har kun tall i EVA. Lite detaljer i svar. Venter optellingsspørsmål.
Rogaland	Kvitøy	Manuell	X	X	Nei	Nei	Nei	Nei	Klage sendt fylke	Kun rundt 420 stemmer. Postlapper kastet. Ført inn i EVA fra postlapper.
Rogaland	Lund	Ikke besvart	X	X	Nei	Nei	Nei	Nei		Kun i EVA. Optellingsmetode ikke besvart. Sier dokument ikke har eksistert.
Rogaland	Randaberg	Maskineil	X	X	Nei	Nei	Nei	Nei	Klage sendt kommune og fylke	Postlapper kastet. Ført inn i EVA fra postlapper. Postlapper ikke arkiverdlig.
Rogaland	Sandnes	Maskineil	X	X	Nei	Nei	13 av 15	10 av 15	Klage sendt kommune og fylke	Flere oversikter kastet. Tidlig innsyn gjorde at de andre ble sendt over. Skulle kastes.
Rogaland	Sauda	Ikke besvart	X	Pågår	Nei	Nei	Nei	Nei		Svært kort svar. Optellingsspørsmål ikke besvart.
Rogaland	Sokndal	Manuell	X	X	Nei	Nei	Nei	Nei	Klage sendt kommune og fylke	Kladdet optelling og kontrollerte den. Makulert etter det ble ført inn i EVA.
Rogaland	Sola	Ikke besvart	X	Nei	Nei / Ukjent. Ikke besvart.					
Rogaland	Stavanger	Maskineil	X	X	Nei	Nei	Nei	Nei		Kommunen har kastet notater. Stemmestyre legger inn i EVA. Leverer ikke inn noe for hånd. Ikke besvart optellingsspørsmål.
Rogaland	Strand	Ikke besvart	X	X	Ja	Ja	1 av 1	1 av 1	Data mottatt, kontroll kan utføres.	Mottatt flere møtebøker med optelling per parti. Ene ser ut til å mangle. Eilers OK. Ukjent på forhånd.
Rogaland	Suldal	Ikke besvart	X	Pågår	?	?	4 av 5	4 av 5	Noe data mottatt. Noe kan kontrolleres.	Tatt vare på og fått innsyn i.
Rogaland	Time	Maskineil	X	X	Ja	Ja	5 av 5	5 av 5	Data mottatt, kontroll kan utføres.	Godt dokumentert. Ark for hvert parti. Signatur av dobbel optelling.
Rogaland	Tysvær	Maskineil	X	X	Ja	Ja	Ja	Ja	Data mottatt, kontroll kan utføres.	Kun rundt 150 stemmer. Legger rett i EVA.
Rogaland	Utsira	Manuell	X	X	Nei	Nei	Nei	Nei	Klage sendt fylke	Forhånd rett i EVA. Stemmestyrene sine notat blir kastet.
Rogaland	Vindafjord	Maskineil	X	X	Nei	Nei	Nei	Nei		
Møre og Romsdal	Hareid	Manuell	X	X	Ja	Ja	4 av 4	4 av 4	Data mottatt, kontroll kan utføres.	